

i menudall. En diferents llocs s'utilitzaren roques naturals per a sostenir i consolidar la muralla. En el clos interior es veuen algunes parets que arrenquen perpendicularment a la muralla, el gruix de les quals és poc inferior al d'aquesta. Es pot veure alguna cambra rectangular, però sense netejar-lo i excavar-lo no és pot determinar res més. Els tipus de ceràmica recollits són els que trobem a Puig Castellar.

EL FAR (1). Aquest poblat estava situat en el cim anomenat Turó del Vent (401 m. d'alçada), anomenat també Turó de Llinàs i Turó d'En Rossell, que forma part de la carena que hi ha entre la riera del Far i el torrent del Molinot. Està a menys distància de la depressió del Vallès que no de la mar. L'església del Far queda a 1,5 Km. i el poble de Llinàs del Vallès a 2 Km.

El camí carreter que va al Far segueix aquesta carena i travessa el lloc del poblat, les restes del qual queden a banda i banda del dit camí. L'estat de destrucció del poblat fa molt difícil d'endevinar la seva planta sens fer-hi treballs d'excavació. La paret que es veu més clarament és una muralla que es conserva solament en una alçada de 0,50 m., tallada a troços, i la qual tanca la part més alta del turó. Començant per l'E. segueix un tros paral·lelament al camí, del qual es va separant poc a poc, fins arribar a la distància de 170 m., on sembla hi han restes d'un portal i és visible una cambra interior adherida al mur; a partir d'aquí aquest es desvia vers el N. i als 33 m. es dibuixen dues cambres quadrangulars a manera de torres, una de gran (16 × 4 m.) que fa sortint per la part de fora, i altra més petita per la de dins. La muralla encara continua en una longitud d'uns 45 m. i llavors sembla girar en angle molt agut fins a trobar de nou el camí que aquí la tallaria perpendicularment. A l'altra banda d'aquest queden, a llevant, uns murs que dibuixen una espècie de torre formada en part de roques naturals, i a ponent un tram de muralla que enllaça amb la que hem descrit i que va de N. a S. La unió d'aquests dos elements situats al S. del camí no és gaire visible. En diferents llocs propers a aquests murs es dibuixen cambres rectangulars i en altres marjades de pedra seca que segueixen les línies de nivell i que poden no tenir res a veure amb el poblat. Aquest sembla que tenia una forma molt allargada i era bastant extens (fig. 88).

La terrissa que s'hi recull és semblant a la de les altres estacions de la comarca.

TURÓ DEL CASTELLAR O DE LA TORRE DELS ENCANTATS. Encara que aquest petit turó (89 m.), proper a la mar, està dintre del terme municipal d'Arenys de Mar, dista molt d'aquesta vila i en canvi toca a la de Caldes d'Estrac o Caldetes, al N. E. de la qual s'aixeca.

En aquest lloc, des de fa molts anys (2), es coneixien unes sitges que foren excavades i es vegé que formaven una necròpolis del tipus de les de Sant Feliu de Guíxols, Rubí, etc. Fa molt poc (1931) els joves excursionistes del Foment d'Estudis de la Maresma han indicat haver-hi en aquest lloc un extens poblat ibèric molt enrunat (3) que correspon a la mateixa cultura que les troballes fetes a les sitges i per tant a la general de la comarca.

MONTPALAU. Aquest turó està en terme de Pineda, a la banda esquerra de la riera del mateix nom, té 270 m. d'alçada, els seus vessants són plens de bosc, i en el cim es troben restes de construccions antigues. Sembla que n'hi han de medievals i d'altres anteriors. S'hi ha recollit terrissa ibèrica (4). Seria un nou lloc d'habitatge ibèric. — JOSEP DE C. SERRA-RAFOLS.

Forn de ceràmica ibèrica del Pinós : Seva. (Riu Congost)

Dos ja són els forns de ceràmica ibèrica publicats en aquest ANUARI, el de Fontscaldes i el de Rubí, tots dos de formes i mides molt semblants, i amb la mateixa tècnica de construcció.

El descobert darrerament en el desmunt de la carretera de Ribes, entre els kilòmetres 51 i 52, és anàleg als descoberts al Vallès i Camp de Tarragona.

Està situat en una marjada de la carretera entre els pobles d'Aiguafreda i Centelles, però el lloc on està enclavat pertany al terme municipal de Seva.

Abans d'esplanar-se la carretera, el lloc que ocupa el forn era un marge d'argiles tallades pel riu Congost, a poca distància i junt a l'antic camí que vorejava el riu.

(1) SERRA-RAFOLS. *Bactulo-Blanda*, pàgs. 68-69.

(2) Veure la nostra publicació tantes voltes esmentada, p. 69, amb la bibliografia antiga.

(3) RIBES, lloc citat, p. 7. IDEM. *El poblat ibèric del Turó del Castellar*. Diari de Mataró, 27 juliol 1932.

(4) Notícies comunicades pel Sr. F. PRAT, de Calella.

L'origen d'aquest forn es deu a una gran borsada d'argiles quaternàries dins del macís calcàric que formen les serralades d'ambdues bandes del Congost.

Com els ja coneguts, també està cavat dins del terrer i construït de tobots i fang endurit pel foc; en el tall que presenta es poden contar nou espiralls de 20 cm., separats per massissos de 12 cm., que eren el lloc de comunicació del foc de la fogaina amb la cambra de cocció. L'amplada total del forn, que és la única que es pot comprovar, és de 2,30 m., mida exactament igual que

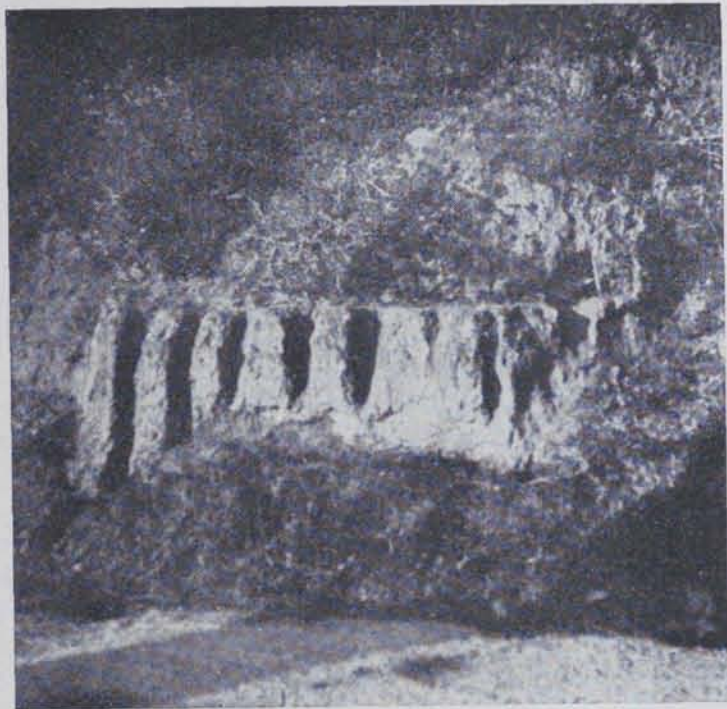

Fig. 89. — Seva : Forn ibèric del Pinós. Espiralls de comunicació entre la fogaina i la cambra de cocció

la del forn de can Fatjó, de Rubí; és molt possible que també sigui com aquest de planta quadrada. El gruix en la part més prima de l'arc de la fogaina és de 25 cm. i té damunt, avui, un gruix de terra de 1,90 m.

L'estar situat tan a prop de la carretera fa molt difícil la seva excavació.

Sota mateix de l'Hostal del Pinós, situat a 225 m. del forn, hi han les runes d'un forn d'obra on s'elaboraven teules a principi del segle passat.

Entre la carretera i el Congost hi ha un camp de conreu anomenat «del Gepic», on es recullen moltes restes fragmentades de ceràmica ibèrica feta a torn, llisa i pintada. — JOSEP COLOMINES ROCA.